

ACC. N:R M. 15492: 1-5.

Landskap: Skåne Upptecknare: Ingemar Jeppsson, Lund
Härad: Bjäre Berättare: Otto Nilsson
Socken: Torekov Berättarens yrke: Skeppare
Uppteckningsår: 1961 Född år 1881 i Torekov

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
—

Fiske. s. 1-3.

Åkrarna gödslades med sill och tång. s.3-4.

Hamnen i Torekov. s.4.

Stenkrossar och frakt av sten. s. 4.

Skriv endast på denna sida.

För omkring sextio år sedan var det ännu stort sillafiske i Torekov. Fisket började i slutet av augusti och höll på till början av oktober. På den tiden fanns det åtta båtar, som var ute och fiskade sill, och det var sex man på varje båt. Var man hade fyra näringar, båtägaren dessutom fyra. Båtpojken, som skulle skrubba och skölja båten, hade en näring.

När båtarna kom i land, plockade fruntimmerna av sillen och stente näringarna. De lönnte sillen, dvs. de tor ur den, och sedan sköljdes näringarna i vatten, för de kunde vara rysligt leriga, när dom stod till botten. På den tiden hade man nämligen inga flytegarn.

Sedan hade man en staljegång, som man hängde upp näringarna på, och man hade en stång, som kallades tjuvan, som man hängde upp näringarna med. Så fick näringarna hänga där, tills de blev torra, och sedan togs de ner med tjuvan och togs hem och följdes över för att de hål, som kunde ha uppstått, skulle bli lagade. Så hängdes näringarna upp på vinden till nästa dag, och så gick det dag för dag.

På den tiden band dom själv sina näringar på vintern. När sillafisket var slut, gick dom ut på krokafiske. Det var revar med krokarna på. Vid upptagningen drog dom in krokarna i en liten medföljande båt. Mest fick man torsk och kolja. Flåsimmen och stensimmen, som man drog upp näringarna i, togs alltid upp i den stora båten, och när det blåste hårt, var det ett styvt arbete, även om man var sex man. I gamla tider fick man hala båten fram till garnen.

På den tiden fiskade man i hela Kattegat. Var fisken fanns, fick man reda på genom de olika fiskelägena, och då gällde det att skynda till de platser, där sillen fanns.

Var det stilla, fick vi ro ut. Åran var fjorton alnar lång, så vi var tre man vid varje åra, två stycken på toften och en bakom oss, som förde på åran. Ofta kunde man få ro flera mil, och ofta gav vi oss i väg redan vid midnatt.

I Ramsjöstrand fanns det håddor, sillabodar, som dom hade till sina näringar. Vart fiskelag hade sin hådda. Fiskarna i Ramsjö hade lång väg upp till hemmet, och man ville inte bära näten så långt.

Håddorna användes också av fruntimmerna, när dom såg över näringarna.

I Torekov såldes fisken till bönderna runt omkring eller till särskilda fiskehandlare, som tjänade mycket mer pengar än fiskarna själva. Fisken, som såldes, var alltid färsk, dvs. ny för dagen. Överstående fisk dugde inte. När man inte kunde ta in näringarna, så blev sillen förstörd, och bönderna använde den till att gödsla åkrarna med. Den överstående sillen ströddes ut på åkrarna och plöjdes ner.

Priset på färsk sill varierade från tjugofem öre valen till upp mot en krona, Men det skulle vara mycket ont om sill, om man skulle få en hel krona valen. Fiskkrämarna körde ända upp till Markaryd och sålde sill.

Åkrarna gödslades inte bara med sill utan också med tång. Började man tidigt, så kunde man vända upp en hundra lass tång per dag. Man fick inte börja lässa tång, innan solen gått opp. Det var lag på det, för tången skulle vara åt alla, och kom det då bönder långt ifrån och upptäckte, att andra redan hade börjat, så blev det ett

rysligt liv. Tången skulle vara fri, och alla skulle ha samma möjlighet att ta den till vara. Det fanns bönder, som hade både två och tre timmars körning, innan de var framme i Torekov och kunde börja lässa tång.

Innan staten övertog hamnen, höll Torekov den själv. När jag var liten, vet jag, att det var en hamnring, som gick med fiskebåtarna ut, och så gjorde man gemensamma dagsverken för hamnens underhåll.

När stenkrossarna kom i gång i Dagshög och på Hallands Väderö, hade jag skutor, som jag seglade stenen till Danmark och Tyskland med. Jag fick två och femtio per ton fraktad sten till Köpenhamn, och jag kunde ta ombord trettiofem ton. På det tjänade jag så mycket pengar, att jag kunde bygga mig en ny skuta. Den byggdes i Råå, som var det förnämsta varvet.

Ja, så tog det plötsligt slut på stenkrossarbetet, när danskarna började ta sten från Bornholm. Dom är sådana, danskarna, dom gynnar sig själva.

När man kom till Danmark, köpte man alltid med sig hem litet

ACC. N:R M.15492:5.

extra proviant, framför allt sprit, som var billig i Danmark.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND